

**Załącznik do Uchwały Zarządu Województwa Opolskiego
Nr 941/2011 z dnia 14 lipca 2011 r.
w sprawie przyjęcia Założeń aktualizacji
Strategii rozwoju województwa opolskiego**

**URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO**

ZAŁOŻENIA AKTUALIZACJI STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

LIPIEC 2011 R.

**REFERAT STRATEGII ROZWOJU
DEPARTAMENT POLITYKI REGIONALNEJ I PRZESTRZENNEJ**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
ZAŁOŻENIA AKTUALIZACJI SRWO	5
PRZEBIEG PROCESU AKTUALIZACJI SRWO	8
I. ETAP DZIAŁAŃ PRZYGOTOWAWCZYCH	8
1. Przygotowanie uzasadnienia dla uruchomienia procesu aktualizacji	8
2. Podjęcie przez Sejmik Województwa Opolskiego Uchwały Nr IV/65/2011 z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie określenia zasad, trybu i harmonogramu opracowania strategii rozwoju województwa opolskiego	8
3. Podjęcie przez Zarząd Województwa Opolskiego Uchwały Nr 402/2011 z dnia 28 marca 2011 r. w sprawie przystąpienia do aktualizacji Strategii rozwoju województwa opolskiego przyjętej uchwałą Nr XXXIX/350/2005 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 11 października 2005 r. w sprawie uchwalenia zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa opolskiego	8
4. Warsztaty strategiczne zlecone w ramach usługi eksperckiej oraz działania informacyjne na temat procesu aktualizacji SRWO	8
5. Analiza mandatów strategicznych	9
6. Analiza interesariuszy	9
7. Powołanie Zespołu ds. aktualizacji Strategii rozwoju województwa opolskiego	10
II. ETAP FORMUŁOWANIA POSZCZEGÓLNYCH CZĘŚCI DOKUMENTU	13
1. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej	13
2. Część projekcyjna/postulatywna	14
3. System realizacji strategii	15
4. System monitoringu i ewaluacji strategii	15
5. Załączniki	15
III. PROCESY TOWARZYSZĄCE AKTUALIZACJI	16
1. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	16
2. Konsultacje społeczne	16

WPROWADZENIE

W zależności od przyjętego punktu widzenia, zakres, struktura i horyzont czasowy strategii rozwoju mogą być różne. Niezbędne jest jednak dokonanie wiążących rozstrzygnięć dotyczących tej kwestii już na etapie planowania procesu aktualizacji, co pozwoli na właściwe i sprawne jego przeprowadzenie. Ponadto, umożliwi to takie przygotowanie najważniejszego regionalnego dokumentu strategicznego, by był on zgodny z obowiązującym porządkiem prawnym i zasadami zarządzania strategicznego przy jednoczesnym zapewnieniu zintegrowania wymiarów społeczno-gospodarczego i przestrzennego oraz możliwości przeprowadzenia skutecznej oceny jego realizacji.

Dylemat, czy strategia rozwoju województwa powinna obejmować swoim zakresem jedynie obszary w odniesieniu, do których samorząd województwa posiada kompetencje przypisane ustawowo, czy też uwzględniać wszelkie działania i przedsięwzięcia realizowane w ramach szeroko rozumianego rozwoju regionalnego, jest stale obecny w dyskusjach dotyczących zarządzania strategicznego regionem. Szczególnego jednak znaczenia nabiera w trakcie prac nad monitorowaniem strategii rozwoju, kiedy weryfikowane są działania nie rzadko pozostające poza kompetencjami samorządu, a jednak ujęte w dokumencie. Zdania w tej kwestii są podzielone, z pewnością jednak obligatoryjny zakres strategii ustalany jest na podstawie art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie województwa województwa* (Dz.U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1590 z późn. zm.), natomiast inne zagadnienia powinny być efektem decyzji – świadomym wyborem władz samorządowych, które odpowiedzialne są za kreowanie polityki rozwoju regionu i dysponują suwerennością w ustalaniu celów i kierunków jego rozwoju.

Ustalenie horyzontu czasowego wydaje się być nieco łatwiejszą sprawą. Obowiązujące akty prawne pozostawiają dowolność w tym zakresie, wskazując jedynie na konieczność (art. 11 ust. 1b ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie województwa*) wydzielenia w strategii rozwoju województwa okresu niewykraczającego poza okres objęty aktualnie obowiązującą średniookresową strategią rozwoju kraju, w przypadku, gdy horyzonty tych dokumentów nie są jednakowe. Określenie czasu obowiązywania strategii pozostaje, więc w gestii samorządu województwa, który może, ale nie musi synchronizować go z horyzontami czasowymi dokumentów rządowych. Mając jednak na uwadze dążenia Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (MRR) do stworzenia spójnego systemu planowania strategicznego, w którym istotne znaczenie będzie miało zapewnienie spójności i porównywalności dokumentów różnego szczebla, określenie horyzontu czasowego strategii rozwoju województwa powinno uwzględniać horyzonty czasowe średniookresowej strategii rozwoju kraju oraz krajowej strategii rozwoju regionalnego lub posiadać wydzielony okres im odpowiadający. Właściwe byłoby również jego zsynchronizowanie z okresami programowania Unii Europejskiej po 2013. W związku z powyższym, proponuje się, aby horyzontem czasowym zaktualizowanej *Strategii rozwoju województwa opolskiego* (SRWO) był rok 2020.

Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej (DRP), który w imieniu Zarządu Województwa Opolskiego (ZWO) koordynuje proces aktualizacji, zidentyfikował akty prawne, dokumenty i inne opracowania, które będą brane pod uwagę w procesie aktualizacji SRWO:

- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie województwa* (Dz.U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1590 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz.U. z 2009 r. Nr 84 poz. 712 z późn. zm.),
- Obecnie obowiązująca SRWO z horyzontem czasowym do 2020,
- Raport z Monitoringu Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego za okres 2004-2007,
- Krajowe i unijne dokumenty strategiczne – efekty prac podjętych w ramach inicjatywy „Polska Zachodnia 2020”, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR), założenia Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju (SRK), projekty krajowych strategii sektorowych, strategia UE - Europa 2020,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego (PZP WO),
- Przewodnik do aktualizacji strategii rozwoju województw z uwzględnieniem uwarunkowań krajowych i unijnych, opracowany przez MRR,
- Wytyczne do opracowania strategii rozwoju wskazane w *Planie uporządkowania strategii rozwoju*, opracowane przez MRR,
- Wnioski z warsztatów na temat roli planowania strategicznego w rozwoju regionu oraz procesu tworzenia i wdrażania strategii rozwoju województwa, przeprowadzone w ramach eksperckiej usługi doradczej przez Biuro Doradztwa Gospodarczego Dorota Ratajczyk z Poznania na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego (UMWO),
- Zarządzanie strategiczne w regionach – materiały szkoleniowe International Training Center¹,
- Dokumenty wewnętrzne: Statut Województwa Opolskiego, Regulamin Organizacyjny UMWO,
- Wnioski z ewaluacji RPO i PO KL w województwie opolskim,
- Materiały o charakterze diagnostyczno-analitycznym opracowane w DRP,
- Inne.

Nie bez znaczenia pozostaje także doświadczenie z okresu poprzedniej aktualizacji strategii, kolejnych lat jej wdrażania, a także zgromadzona wiedza, zwłaszcza związana z prowadzonymi od ponad dwóch lat przez MRR pracami nad nową koncepcją polityki regionalnej.

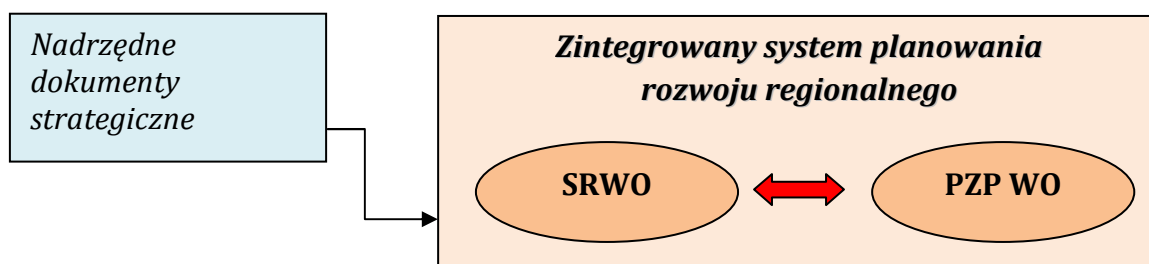
¹ Szkolenie zostało zorganizowane 4-5 grudnia 2008 r. przez International Training Center na zamówienie Departamentu Polityki Regionalnej i Przestrzennej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego

ZAŁOŻENIA AKTUALIZACJI SRWO

1. Zintegrowanie planowania strategicznego z planowaniem przestrzennym - formułowanie wyzwań, celów strategicznych i celów operacyjnych przez pryzmat przestrzennych uwarunkowań

Plan zagospodarowania przestrzennego wraz ze strategią powinny tworzyć spójny system zintegrowanego planowania rozwoju regionalnego. Rozwój województwa powinien odbywać się poprzez integrację działań podejmowanych na rzecz wzrostu społeczno-gospodarczego powiązanych z planowaniem przestrzennym.

Zgodnie z nową koncepcją prowadzenia polityki rozwoju, interwencja podejmowana przez władze regionalne powinna być dostosowana do potrzeb i uwarunkowań regionalnych. Ponadto, należy wzmocnić endogeniczny potencjał poszczególnych obszarów, w celu zwiększenia konkurencyjności całego regionu. Na bazie wniosków wynikających z analizy spójności terytorialnej oraz w oparciu o aktualną diagnozę społeczno-gospodarczą województwa, obok celów horyzontalnych, należy również przewidzieć działania adresowane do wybranych obszarów. Zapewni to maksymalizację interwencji realizowanej z poziomu władz regionalnych do tych obszarów.

Opracowanie własne DRP UMWO.

2. Nowe podejście do programowania strategicznego wskazuje, że strategia powinna być realnym scenariuszem osiągania konkretnych celów, a nie tylko wizjonerską listą życzeń. Konstruowanie realnego planu przedsięwzięć strategicznych wymaga koncentracji nie tyle na formułowaniu szerokiego wachlarza celów, ale przede wszystkim na przypisaniu do każdego celu konkretnych narzędzi realizacji.
3. Strategia rozwoju województwa powinna być możliwa do realizacji w określonym przedziale czasowym oraz powinna być spójna z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego i unijnego. Strategia rozwoju województwa powinna wyrażać kluczowe i priorytetowe kierunki rozwoju w skali regionalnej, nie może być jednak sumą strategii lokalnych. Zadania ważne dla poszczególnych samorządów lokalnych mogą znaleźć pokrycie w przedsięwzięciach planowanych na szczeblu regionalnym, nie zawsze będzie to jednak regułą. Nie będzie to

równoznaczne z ograniczeniem swobody działania i brakiem możliwości realizacji przedsięwzięć rozwojowych przyjętych na poziomie lokalnym.

4. Podmiotami zaangażowanymi w opracowanie strategii rozwoju województwa, zgodnie z art. 12 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie województwa* (Dz.U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1590 z późn. zm.) będą m.in.:

- jednostki lokalnego samorządu terytorialnego z obszaru województwa,
- samorząd gospodarczy i zawodowy,
- administracja rządowa,
- inne województwa,
- organizacje pozarządowe,
- szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze.

Zakładane jest szerokie uspołecznienie procesu aktualizacji SRWO, w ramach którego przewidywana jest współpraca z opiniotwórczymi środowiskami regionalnymi i mieszkańcami.

Zalecenia i rekomendacje wynikające z eksperckiej usługi doradczej przeprowadzonej przez Biuro Doradztwa Gospodarczego Dorota Ratajczyk i dotyczącej zwiększenia poziomu partycypacji społecznej w procesie aktualizacji SRWO

Partycypacja społeczna już na poziomie tworzenia koncepcji strategii jest znaczącym czynnikiem pozwalającym na budowę strategii o charakterze regionalnym, opartej na konsensusie, co do kluczowych kierunków rozwoju oraz jednoczącej wysiłki wielu aktorów regionalnych. Jednocześnie, wczesne wysiłki w celu zaangażowania mieszkańców w tworzenie strategii budują poparcie społeczne już na początkowych etapach przygotowania strategii, a także są elementem wzmacniania tożsamości regionalnej i identyfikacji z miejscem zamieszkania.

Działania mające na celu zwiększenie partycypacji powinny obejmować cztery grupy docelowe i mieć zróżnicowany charakter w zależności od ich specyficznych potrzeb:

- Pierwsza grupa to zidentyfikowani wcześniej **interesariusze wewnętrzni** (np.: ZWO, kadra kierownicza UMWO, kadra kierownicza jednostek organizacyjnych samorządu województwa). Skierowane do nich działania o charakterze partycypacyjnym powinny angażować ich w proces strategiczny, przede wszystkim poprzez wykorzystanie wiedzy i doświadczenia zdobytych w ramach pełnionego stanowiska. Powinny one obejmować:
 - regularną informację nt. przebiegu procesu strategicznego,
 - angażowanie w spotkania i konsultacje na każdym etapie procesu strategicznego,
 - utworzenie możliwości zgłaszania propozycji strategicznych poprzez kontakt z komórką odpowiedzialną za koordynację procesu aktualizacji.

- Druga grupa obejmuje **ważnych aktorów regionalnych** – przedstawicieli środowisk naukowych i gospodarczych, samorządów lokalnych z terenu województwa oraz instytucji i organizacji znaczących dla rozwoju regionu. Powinni oni mieć możliwość wzięcia udziału w kluczowych momentach procesu decyzyjnego tak, aby wspólnie wypracowane kierunki rozwojowe uznali za swoje i podjęli się realizacji konkretnych zadań strategicznych. Zakres ich partycypacji może obejmować udział w pracy tematycznych grup roboczych/podzespołów i panelach eksperckich, lub możliwość zgłaszania swoich sugestii drogą mailową do komórki odpowiedzialnej za koordynację procesu aktualizacji.
- Trzecia grupa docelowa to **eksperci i praktycy** w dziedzinie rozwoju regionalnego, gospodarki przestrzennej oraz obszarów tematycznych w strategii. Ich udział powinien opierać się na merytorycznym wsparciu poszczególnych etapów procesu strategicznego, a w szczególności diagnozy regionu, identyfikacji kluczowych kierunków rozwoju, a także koniecznych działań i ich konsekwencji. Szczególne formy zaangażowania ekspertów i praktyków to fakultatywnie:
 - konsultacje merytoryczne opracowanych dokumentów, np. diagnozy,
 - udział w pracy tematycznych grup roboczych/podzespołów,
 - możliwość zgłaszania swoich sugestii poprzez kontakt z komórką odpowiedzialną za koordynację procesu aktualizacji.
- Czwartą grupę tworzą **mieszkańcy**, do których przede wszystkim powinna trafić informacja o procesie strategicznym i jego celach, a także zaproszenie do dyskusji o kierunkach rozwoju regionu. Specyfika ich udziału powinna obejmować:
 - szeroką informację poprzez interaktywną stronę internetową, informacje prasowe, telewizyjne i radiowe,
 - możliwość zgłaszania swoich sugestii poprzez konsultacje społeczne.

Ponadto, angażowanie każdej z opisanych grup w procesy partycypacyjne powinno odbywać się zgodnie z koncepcją konsensusu opartego na wiedzy, tzn. zawierać elementy informacyjne i edukacyjne, w tym informacje o przyjętym modelu budowy strategii i uzasadnieniu jego stosowania.

5. Departamenty, biura i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne będą zobowiązane wdrażać zapisy ujęte w strategii rozwoju województwa, odnoszące się do obszarów kompetencji przypisanych tym podmiotom, poprzez swoje plany pracy oraz sporządzać sprawozdania określające stopień wykonania założonych celów. Sposób sprawozdawania zostanie dookreślony w systemie monitoringu przyjętym do zaktualizowanej strategii.

PRZEBIEG PROCESU AKTUALIZACJI SRWO

I. ETAP DZIAŁAŃ PRZYGOTOWAWCZYCH

1. Przygotowanie uzasadnienia dla uruchomienia procesu aktualizacji w oparciu o niżej wskazane materiały i dokumenty:

- Zebranie wniosków wynikających z Raportu z Monitoringu Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego za okres 2004-2007,
- Sformułowanie propozycji struktury strategii rozwoju województwa z uwzględnieniem zmian w otoczeniu prawnym, tj.:
 - w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie województwa* (Dz.U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1590 z późn. zm.),
 - w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz.U. z 2009 r. Nr 84 poz. 712 z późn. zm.),
- Zapoznanie się z rozwiązaniami proponowanymi przez MRR w dwóch dokumentach:
 - Przewodnik do aktualizacji strategii rozwoju województw z uwzględnieniem uwarunkowań krajowych i unijnych,
 - Wytyczne do opracowania strategii rozwoju wskazane w *Planie uporządkowania strategii rozwoju*,
- Rozpoznanie założeń nadrzędnych dokumentów strategicznych:
 - Europy 2020,
 - Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju,
 - Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
 - projektów krajowych strategii sektorowych,
 - efektów prac podjętych w ramach inicjatywy „Polska Zachodnia 2020”,
- Rozpoznanie założeń nowej koncepcji polityki regionalnej.

2. Podjęcie przez Sejmik Województwa Opolskiego Uchwały Nr IV/65/2011 z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie określenia zasad, trybu i harmonogramu opracowania strategii rozwoju województwa opolskiego.

3. Podjęcie przez Zarząd Województwa Opolskiego Uchwały Nr 402/2011 z dnia 28 marca 2011 r. w sprawie przystąpienia do aktualizacji Strategii rozwoju województwa opolskiego przyjętej uchwałą Nr XXXIX/350/2005 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 11 października 2005 r. w sprawie uchwalenia zaktualizowanej Strategii rozwoju województwa opolskiego.

4. Przeprowadzenie warsztatów strategicznych, które zostały zlecone w ramach usługi eksperckiej oraz podjęcie działań informacyjnych na temat procesu aktualizacji SRWO.

Celem warsztatów strategicznych było profesjonalne przygotowanie kadry zarządzającej i kadry kierowniczej UMWO oraz pracowników DRP UMWO do przeprowadzenia aktualizacji SRWO w konkretnych uwarunkowaniach prawnych i formalnych dotyczących sfery polityki rozwoju i polityki regionalnej.

Warsztaty przyczyniły się do zwiększenia wiedzy z zakresu nowocześnie pojmowanego programowania strategicznego, jego roli w polityce spójności i polskiej polityce regionalnej, a także do właściwego zrozumienia złożoności procesu przygotowania nowej strategii. Przede wszystkim jednak umożliwiły zmianę myślenia o charakterze strategii rozwoju województwa, która ma być nie tylko dokumentem kierunkowym, ale również realnie wdrażanym w wyznaczonych interwałach czasowych przez jasno określone podmioty oraz skonkretyzowane programy i przedsięwzięcia. Celem warsztatów było także przekonanie odbiorców o konieczności zsynchronizowania w przyszłości planów pracy UMWO i jednostek organizacyjnych samorządu województwa z zapisami zaktualizowanej strategii, co pozwoli w sposób możliwe najpełniejszy i profesjonalny wdrażać, monitorować i oceniać ten dokument.

Warsztaty strategiczne w ramach zleconej usługi eksperckiej były sprofilowane i dostosowane zakresem do określonych przez DRP grup odbiorców:

- kadra zarządzająca UMWO: ZWO, Skarbnik WO, Sekretarz WO, Doradcy Marszałka,
- kadra kierownicza UMWO,
- kadra kierownicza jednostek organizacyjnych samorządu województwa,
- pracownicy DRP.

Ponadto, w celu informowania społeczeństwa o przebiegu procesu aktualizacji strategii, została utworzona specjalna podstrona do strony internetowej UMWO.

W okresie poprzedzającym rozpoczęcie procesu aktualizacji obowiązującej SRWO, DRP był odpowiedzialny za przeprowadzenie niżej wymienionych działań.

5. Przeprowadzenie analizy mandatów strategicznych

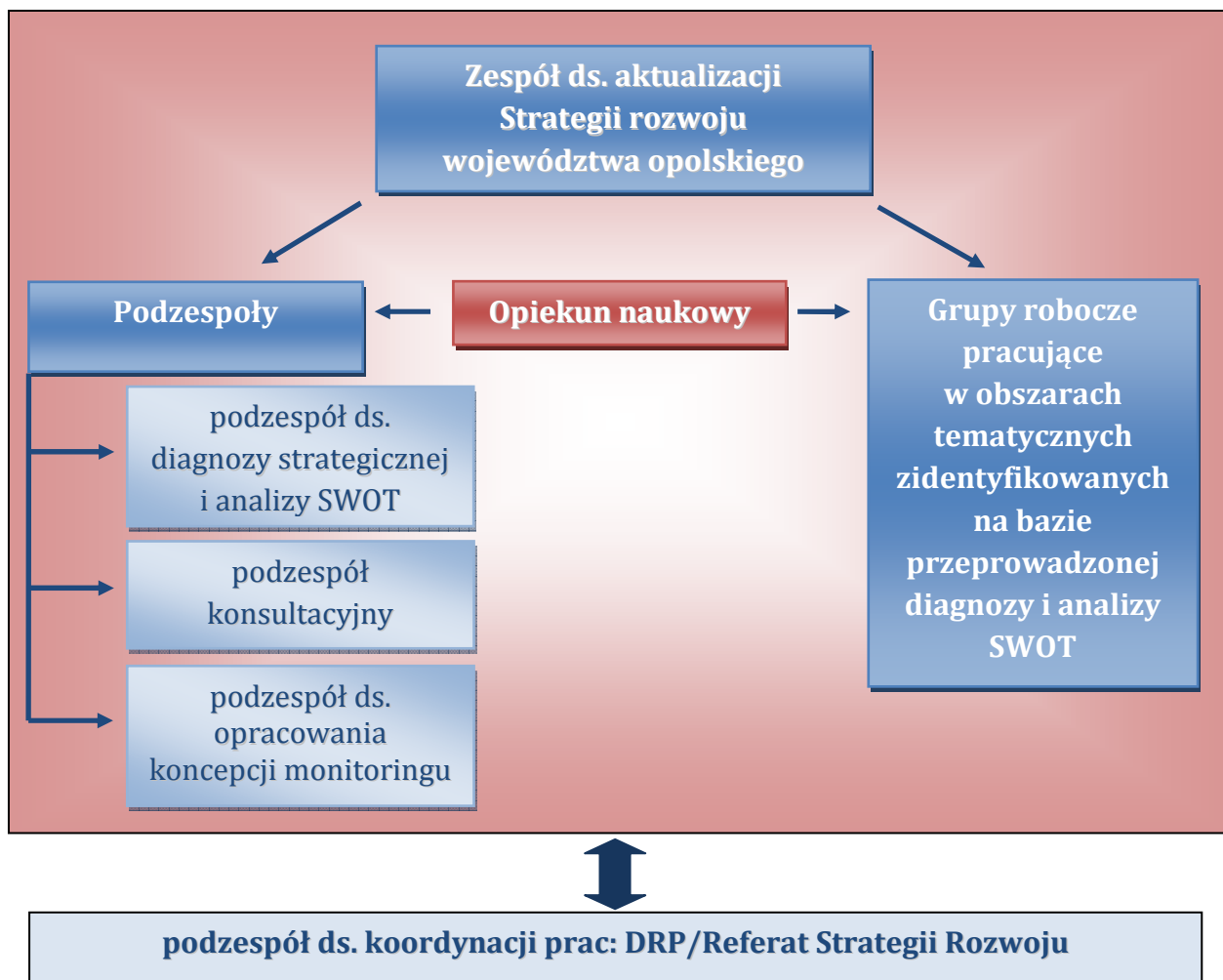
- formalnych – wymogi prawne w zakresie realizacji zadań (np.: ustawy, rozporządzenia, statuty)
- nieformalnych – oczekiwania władz, mieszkańców i innych aktorów

6. Przeprowadzenie analizy interesariuszy

- wewnętrznych (np.: ZWO, kadra kierownicza UMWO, kadra kierownicza jednostek organizacyjnych samorządu województwa)
- zewnętrznych (np.: wspólnota lokalna, prasa, opinia publiczna, organizacje pozarządowe)

7. Powołanie Zespołu ds. aktualizacji Strategii rozwoju województwa opolskiego

Uchwałą Nr 623/2011 Zarządu Województwa Opolskiego z 26 kwietnia 2011 r. został powołany *Zespół ds. aktualizacji Strategii rozwoju województwa opolskiego*, w ramach którego funkcjonować będą podzespoły oraz grupy robocze.

- W skład *Zespołu ds. aktualizacji Strategii rozwoju województwa opolskiego* wchodzi:
 - Przewodniczący,
 - Wiceprzewodniczący,
 - Przedstawiciele UMWO, Doradcy Marszałka Województwa i Pełnomocnicy,
 - Przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego i administracji rządowej,
 - Przedstawiciele samorządu gospodarczego,
 - Przedstawiciele środowiska naukowego,
 - Przedstawiciele środowiska kulturalnego,
 - Przedstawiciele środowiska rolniczego,

- Dyrektorzy najważniejszych z punktu widzenia procesu aktualizacji *Strategii...* departamentów merytorycznych UMWO oraz wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych,
- Pracownicy DRP.
- W przypadku potrzeby poszerzenia składu *Zespołu ds. aktualizacji Strategii rozwoju województwa opolskiego*, Przewodniczący *Zespołu* ma prawo zaprosić do udziału w jego pracach dodatkowe osoby.
- Posiedzenia *Zespołu* zwołuje Przewodniczący *Zespołu* na wniosek Dyrektora DRP lub na wniosek własny.
- Częstotliwość spotkań *Zespołu* uzależniona będzie od potrzeb.
- *Zespół* działa kolegalnie, dążąc w swoich pracach do osiągnięcia konsensusu.
- Członkowie *Zespołu* oraz inne osoby zaproszone do udziału w posiedzeniach *Zespołu* uczestniczą w jego pracach nieodpłatnie.
- Obsługę administracyjną *Zespołu* zapewnia DRP.
- Do zadań *Zespołu* należeć będzie m.in.:
 - przeprowadzenie debaty na temat kierunków rozwoju województwa w perspektywie 2020 roku,
 - sformułowanie rekomendacji dla prac tematycznych grup roboczych,
 - opiniowanie wyników prac tematycznych grup roboczych,
 - zgłaszanie uwag i postulatów do projektów zaktualizowanej strategii.
- W ramach *Zespołu* zakłada się funkcjonowanie **podzespołów i tematycznych grup roboczych**, pracujących w określonych obszarach merytorycznych.

PODZESPOŁY

Zakłada się funkcjonowanie następujących podzespołów:

- **podzespół ds. diagnozy strategicznej i analizy SWOT** (DRP/Referat Badań i Analiz Strategicznych - koordynacja prac): przygotowanie diagnozy społeczno – gospodarczej województwa opolskiego i analizy SWOT,
- **podzespół konsultacyjny** (przedstawiciele ZWO, DRP, zaproszeni eksperci): rozpatrywanie uwag wynikających z przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko i konsultacji społecznych,
- **podzespół ds. opracowania koncepcji monitoringu** (DRP/Referat Strategii Rozwoju, zaproszeni eksperci),
- **podzespół ds. koordynacji prac** (DRP/Referat Strategii Rozwoju): prowadzenie i koordynacja prac w ramach procesu aktualizacji SRWO oraz przygotowywanie kolejnych projektów strategii na podstawie efektów prac tematycznych grup roboczych.

W przypadku pojawienia się w toku aktualizacji okoliczności uzasadniających powołanie innych, niż wskazane, podzespołów ZWO dokona zmian w ww. uchwale.

TEMATYCZNE GRUPY ROBOCZE

Grupy robocze pracować będą w obszarach tematycznych zidentyfikowanych na bazie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego oraz analizy SWOT.

W skład tematycznych grup roboczych wchodzić będą pracownicy departamentów UMWO oraz jednostek organizacyjnych samorządu województwa, przedstawiciele głównych opiniotwórczych środowisk regionu (świata nauki i środowiska społeczno-gospodarczego), a także inne osoby posiadające wiedzę merytoryczną w zakresie spraw objętych aktualizacją.

Członkowie grup roboczych w zakresie przyporządkowanych im obszarów tematycznych, będą odpowiedzialni za:

- aktywny udział w spotkaniach grupy roboczej, do której zostaną powołani,
- określenie priorytetów rozwoju, celów strategicznych (horyzontalnych i ukierunkowane terytorialnie), celów operacyjnych, a także kierunków działań i konkretnych zadań.

Pracami każdej z tematycznych grup roboczych kierować będą koordynatorzy, którzy będą merytorycznie odpowiedzialni za efekty pracy grup roboczych. Funkcja koordynatora zostanie przypisana dyrektorowi departamentu UMWO odpowiadającemu za dany obszar tematyczny lub innej osobie wyznaczonej przez ZWO. Koordynator proponuje skład osobowy danej grupy roboczej, który zatwierdzi ZWO. Liczba członków grupy roboczej nie powinna przekraczać 10 osób.

Do każdej tematycznej grupy roboczej może zostać zaproszony ekspert w celu przeprowadzenia weryfikacji i uzupełnienia materiału dostarczonego przez członków grupy. Ponadto, w pracach każdej grupy roboczej uczestniczyć będzie przedstawiciel DRP, jako członek podzespołu ds. koordynacji prac.

Częstotliwość spotkań tematycznej grupy roboczej zależeć będzie od koordynatora. Za organizację spotkań od strony technicznej (zaproszenia, rezerwacja sali, zapewnienie poczęstunku) odpowiadać będzie DRP.

Skład, zakres tematyczny, obowiązki i szczegóły funkcjonowania tematycznych grup roboczych uregulowane zostaną Zarządzeniem Marszałka, które przygotowane zostanie przez DRP po uzyskaniu niezbędnych informacji od koordynatorów prac.

II. ETAP FORMUŁOWANIA POSZCZEGÓLNYCH CZĘŚCI DOKUMENTU

Punktem wyjścia w zakresie formułowania struktury dokumentu są zapisy art. 11 ust. 1 c ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie województwa* (Dz.U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1590 z późn. zm.) oraz art. 13 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz.U. z 2009 r. Nr 84 poz. 712 z późn. zm.).

Strukturę strategii określa Uchwała Nr IV/65/2011 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie *określenia zasad, trybu i harmonogramu opracowania strategii rozwoju województwa opolskiego*, zgodnie z którą, strategia zawierać będzie następujące elementy:

1. Diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej uwzględniającą m.in.:

- Opis istniejącego stanu społeczno-gospodarczego z uwzględnieniem zróżnicowań przestrzennych
- Określenie potencjałów rozwojowych
- Identyfikację obszarów problemowych
- Prognozę trendów rozwojowych w okresie objętym strategią
- Wyzwania rozwojowe
- Analizę SWOT

Mocne strony	Szanse
➤ Jakie są nasze atuty w poszczególnych dziedzinach?	➤ Jakie zjawiska wynikające z sytuacji w kraju i na świecie są dla nas korzystne?
Słabe strony	Zagrożenia
➤ Co jest naszą słabością w poszczególnych dziedzinach?	➤ Jakie zjawiska wynikające z sytuacji w kraju i na świecie są dla nas negatywne?

Mocne i słabe strony:	Szanse i zagrożenia:
➤ wewnętrzne	➤ zewnętrzne
➤ teraźniejsze	➤ przyszłe
➤ zależne od nas	➤ niezależne od nas

W tej części prac niezwykle istotne będą zapisy krajowych dokumentów strategicznych (jak wynika to z art. 11 ust. 1 d ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. *o samorządzie województwa* mają to być: średniookresowa strategia rozwoju kraju, krajowa strategia rozwoju regionalnego, odpowiednie strategie

ponadregionalne) i umiejętne przełożenie ich na poziom regionalny. Kluczowe w tym kontekście będzie dokonanie wyborów, które zapewnią niezbędną spójność z ww. dokumentami w zakresie części diagnostycznej oraz głównych priorytetów, celów i kierunków działań. Spójność ta nie powinna być jednak rozumiana jako ujednolicanie, czy kopiowanie zapisów. Strategia rozwoju województwa powinna bowiem mieć swój niepowtarzalny i unikalny charakter oraz odpowiadać na najważniejsze problemy i wyzwania regionu.

2. Część projekcyjną/postulatywną:

- Wizja strategiczna – jest opisem wizerunku regionu w odległej przyszłości, przy założeniu wystąpienia korzystnych uwarunkowań. Powinna być sformułowana w kilku zdaniach czasie teraźniejszym. Treść wizji nie może być przypadkowym zapisem oderwanym od wcześniej prowadzonych analiz.
- Misja strategiczna – zawiera w sobie „filozofię” regionu, powinna mieć postać obietnicy składanej otoczeniu. Misja organizacji jest zwięzłym uzasadnieniem sensu jej istnienia. Tworząc misję szukamy podstawowych wartości, na których powinna się opierać działalność organizacji oraz określamy kierunki dążeń jej członków. Misja zawiera:
 - nazwę organizacji,
 - cel jej działania,
 - sposób działania,
 - efekty działania,
 - krąg odbiorców,
 - system preferowanych wartości.Misja organizacji publicznej powinna wskazywać wartość publiczną kreowaną przez tę organizację, a także powinna być oparta na tzw. mandatach formalnych i nieformalnych.
- Wizerunek – prezentujący obecne, trwałe i pozytywne cechy województwa, skierowany ku otoczeniu i mający wymiar marketingowy.
- Priorytety rozwoju
- Cele strategiczne (horyzontalne i ukierunkowane terytorialnie)
- Cele operacyjne
- Kierunki działań i zadania

3. System realizacji strategii

- Opis dokumentów służących realizacji strategii (np. programy obecnie służące realizacji celów strategii, informacja nt. zintegrowanych programów realizowanych po 2013 r., regulacje prawne)
- Opis instrumentów finansowych
- Informacja nt. nowych rozwiązań instytucjonalnych (po ostatecznym przyjęciu ich na szczeblu krajowym) np.:
 - regionalnego forum terytorialnego (RFT), decyzji o utworzeniu RFT lub rozszerzenia kompetencji istniejących ciał o zadania związane z zapewnieniem strategicznej dyskusji na temat rozwoju regionalnego, szczegółowego zakresu zadań RFT, składu takiego ciała oraz sposobu funkcjonowania, zasad współpracy między RFT a KFT oraz obserwatoriami rozwoju terytorialnego
 - utworzenia regionalnego obserwatorium terytorialnego, jego składu oraz sposobu funkcjonowania, celów i zadań obserwatorium, umiejscowienia w szerszym systemie monitorowania rozwoju regionalnego oraz powiązań z innymi instytucjami współpracującymi z obserwatorium tj. MRR, Głównym Urzędem Statystycznym, ośrodkiem badań regionalnych, uniwersytetami, instytutami badawczymi, RFT itp.
- Opis mechanizmów koordynacji

4. System monitoringu i ewaluacji strategii

Pozwoli na ocenę postępów w realizacji celów strategii i sygnalizowanie potrzeb ewentualnych jej aktualizacji.

5. Załączniki

- Raport końcowy z przeprowadzonej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wraz z informacją o przeprowadzonych konsultacjach społecznych i wskazaniem zmian, jakie zostały wprowadzone do dokumentu.
- Informacja o przeprowadzonych konsultacjach społecznych:
 - sposób organizacji konsultacji społecznych (liczba i rodzaj spotkań),
 - główne kwestie poruszone podczas spotkań konsultacyjnych,
 - wnioski z przeprowadzonych konsultacji,
 - zmiany wprowadzone w dokumencie, wynikające ze zgłaszanych w trakcie konsultacji uwag i sugestii partnerów.

III. PROCESY TOWARZYSZĄCE AKTUALIZACJI

1. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko projektu strategii rozwoju województwa przeprowadzona w wyniku procedury przetargowej (czas trwania ok. 5 miesięcy).

Samorząd województwa, na mocy art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227 z późn. zm.), a także art. 6 a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz.U. z 2009 r. Nr 84 poz. 712 z późn. zm.), jest zobowiązany sporządzić ocenę oddziaływania na środowisko do projektu strategii.

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko SRWO rozumiana jest jako postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji strategii. Dokonuje jej organ opracowujący dokument poprzez konsultacje społeczne z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska, Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym oraz przy udziale społeczeństwa.

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko obejmuje w szczególności:

- uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko,
- uzyskanie wymaganych ustawą opinii,
- zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

2. Konsultacje społeczne

Czas trwania konsultacji społecznych:

35 dni

Art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r. Nr 84 poz. 712 z późn. zm.)

Rozpatrzenie zgłoszonych w procesie konsultacji uwag i uzyskanie akceptacji ZWO:

30 dni

Art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r. Nr 84 poz. 712 z późn. zm.)

Przygotowanie projektu SRWO uwzględniającego wyniki procesu konsultacji:
21 – 30 dni

- Proces konsultacji społecznych będzie przebiegał zgodnie z zapisami *Uchwały Zarządu Województwa Opolskiego w sprawie Regulaminu konsultacji społecznych*, po jej przyjęciu przez ZWO.
- Proces konsultacji społecznych inicjuje, realizuje oraz koordynuje ZWO.
- Wszelkie przedsięwzięcia związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem poszczególnych etapów procesu konsultacji społecznych będą realizowane przez DRP/Referat Strategii Rozwoju.
- Działania konsultacyjne prowadzone będą z uwzględnieniem następujących reguł:
 - **powszechności** – uczestnikami konsultacji społecznych będą wszystkie podmioty zainteresowane i chcące wziąć w nich udział;
 - **kompleksowości** – konsultacje odbędą się z udziałem przedstawicieli wszystkich szczebli – lokalnego, regionalnego oraz ogólnopolskiego;
 - **równości** – zgłaszane opinie będą rozpatrywane na równych zasadach i z wykluczeniem wszelkich preferencji;
 - **jawności** – wszystkie przedsięwzięcia podejmowane w ramach konsultacji będą miały charakter jawny;
 - **dokumentacji** – wszystkie etapy procesu, wnioski oraz uwagi będą dokumentowane;
 - **sprzężenia zwrotnego** – zgłaszane opinie i poglądy uczestników konsultacji mogą być rozpatrywane publicznie zarówno w trakcie, jak i w ramach podsumowania procesu.
- Informacja o konsultacjach społecznych będzie opublikowana w dziennikach o zasięgu regionalnym oraz na stronie internetowej UMWO.
- Instrumentami wymiany opinii w toku procesu konsultacji będą np.:
 - konferencje,
 - spotkania branżowe i środowiskowe,
 - debaty polityczno – eksperckie,
 - konsultacje z innymi regionami,
 - informowanie szerokiego grona odbiorców o możliwości składania opinii,
 - publikacja tekstu dokumentu oraz aktywne forum w Internecie,
 - informacja w mediach regionalnych,
 - przyjmowanie uwag w siedzibie urzędu,
 - przyjmowanie uwag za pośrednictwem poczty elektronicznej.
- Po zakończeniu konsultacji społecznych DRP/Referat Strategii Rozwoju sporządzi zbiorcze zestawienie wszystkich uwag i wniosków, celem rozpatrzenia ich przez ZWO.

- Sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji zostanie przyjęte przez ZWO i będzie zawierało informację o sposobie ustosunkowania się ZWO do zgłoszonych w procesie konsultacji opinii. Zostanie ono przedstawione do publicznej wiadomości na stronie internetowej UMWO. Konsultacje społeczne będą miały charakter opiniodawczy a ich wyniki nie będą wiążące dla ZWO.